

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 47/2026 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om retten att bli bortglömd för canceröverlevare

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 47/2026 rd undertecknat av riksdagsledamot Lotta Hamari /sd m.fl.:

Hur och med vilken tidtabell reagerar Finland på EU:s RTBF-lagstiftning och hur ämnar regeringen säkerställa att alla som insjuknat i cancer garanteras rätt att bli bortglömd en viss tid efter avslutad behandling?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Allt fler överlever cancer och lever längre än tidigare. År 2035 förutspås det finnas hela 480 000 personer som insjuknat i cancer eller överlevt cancer i Finland. Rätten att bli bortglömd är viktig för att insjuknandet i cancer inte ska stämpla och försätta individen i en ojämlik position under hela livet.

Som det konstateras i det skriftliga spørgsmålet har Finland ingen separat lagstiftning om retten att bli bortglömd (Right To Be Forgotten, RTBF) i livet efter cancer.

Bestämmelser om retten att bli bortglömd finns i Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning. Enligt den har den registrerade, till exempel en patient som insjuknat i cancer, rätt att bli bortglömd och den personuppgiftsansvarige är skyldig att radera personuppgifterna utan onödigt dröjsmål. Detta gäller dock inte situationer där behandlingen av uppgifter grundar sig på lagstiftning.

Behandlingen av patientuppgifter grundar sig i regel på *lagen om kunduppgifter*, där den rättsliga grunden för behandlingen enligt dataskyddsförordningen är uppfyllande av en rättslig förpliktelse. De patientuppgifter som avses i lagen om kunduppgifter lagras så länge som det är nödvändigt för vården av cancerpatienten och även för arkivändamål av allmänt intresse. Genom att lagra uppgifterna möjliggörs även cancerforskning och utveckling av allt effektivare cancerbehandlingar.

Patienten har rätt att bli bortglömd i situationer där uppgifterna har behandlats till exempel vid penninginstitut och försäkringsbolag med patientens samtycke. Behandlingen av hälsouppgifter ska vara förutsägbar och transparent för försäkrings- och låntagaren och begränsad till det som är nödvändigt. Enligt lagen om kunduppgifter har även cancerpatienter rätt att förbjuda att deras

kunduppgifter lämnas ut till en annan tjänsteleverantör. Denna rättighet kommer också att kompletteras av rätten att begränsa tillgången enligt EHDS-förordningen om det europeiska hälsodatatområdet.

Var tredje finländare insjuknar i cancer under sin livstid och två av tre tillfrisknar. Cancer är inte en sjukdom, utan en grupp av hundratals olika sjukdomstyper. Diagnostiken, vården och rehabiliteringen av dessa berör nästan alla delområden inom hälso- och sjukvården, från primärvården till olika områden inom den specialiserade sjukvården. Situationen vad gäller cancervården i Finland är i huvudsak bra, men utvecklingsarbetet bedrivs kontinuerligt och aktivt.

Europeiska kommissionen har utsett cancer till en av de största utmaningarna vår värld står inför och skapat en plan mot cancer. Likaså rekommenderar Världshälsoorganisationen (WHO) att varje medlemsland utarbetar en egen nationell cancerplan. Finlands första nationella cancerstrategi publicerades i november i fjol. Med strategin strävar man efter att minska antalet cancerfall, förenhetliga de nationella åtgärderna för konstaterande av cancer, behandling och rehabilitering av personer med cancer, förbättra cancerpatienternas livskvalitet samt främja cancerforskningen. Förebyggande av diskriminering av personer som upplevt cancer är ett likabehandlingstema som genomsyrar cancerstrategiarbetet, och utvecklingsarbetet i anslutning till rätten att bli bortglömd har lyfts fram som en del av den nationella cancerstrategin. Genomförandet av strategins färdplan blir klart före sommaren. Arbetet för att stärka likabehandling bör fortsätta och det är nödvändigt att främja det genom ett omfattande samarbete.

Helsingfors 13.3.2026

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen